

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik máskor nap, a püspöki és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczai-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérik beküldeni.

Egy éves előfizetés 30 kr. Féléves előfizetés 15 kr.

Előfizetők és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

<i>A kiadóhivatalban átveve:</i>	Negyedévre . . . 2 frt — kr.
Egész évre . . . 6 frt — kr.	Egy hónapra — > 80 >
Félévre . . . 3 > — >	<i>Vidékre postán szállítva:</i>
Negyedévre . . . 1 > 50 >	Egész évre . . . 10 frt — kr.
Egy hónapra — > 60 >	Félévre . . . 5 > — >
<i>Helyben házhoz hordva:</i>	Negyedévre . . . 2 > 50 >
Egész évre . . . 8 frt — kr.	Egy hónapra 1 > — >
Félévre . . . 4 > — >	<i>Egyes szám ára 4 kr.</i>

A kongrua rendezése.

(—a.) Több mint egy évtizede már, hogy a kongrua, vagy az alsó papság fizetésének rendezése, napi renden van. Állandó tárgyát képezi a püspöki kar és a kormány tanácskozásainak; sőt e kérdés rendezésére külön bizottság is alakult, mely a múlt héten fejezte be tanácskozásait.

A pénteki tanácskozás eredményét mint valami roppant vívmányt üdvözölte a magyar sajtó. Valahára döntő stádiumba jutott e régóta huzódó fontos ügy. Most már lehetséges lesz rögtön végrehajtani az összeírást és ennek alapján megadni a régóta várt segítyt. Így irtak róla a legelőkelőbb magyar lapok.

Őszintén, tartózkodás nélkül kijelentjük, hogy nem veszünk részt az általános örömben. Nem áltatjuk magunkat hitreményekkel.

Ujabb felesleges költség, hosszas, sok fáradsággal járó, kárba vesztett munka, mindenk felett pedig a kormánynak kelleténél nagyobb mérvű beavatkozása következik a jóváhagyó leiratból.

Ne vádoljon bennünket senki elfogultsággal. Tudjuk mi jól, hogy égető szükség van az alsó papság fizetésének emelésére. Nem abból indulunk ki, hogy a papság qualificatiója, képzettsége, műveltsége magasabb jövedelmet igényel. Világias indító okok távol állanak tőlünk.

A kongrua rendezésének szükségességét az a körülmény követeli, hogy a papságra napjainkban oly társadalmi és lelkipásztori tevékenység vár, amilyennek mai jövedelmével meg nem felelhet. Sok helyen a tisztességes megélhetés sincs biztosítva, — ott természetesen még égetőbb a szükség.

Hanem az a szociális tendentia, mely a fő- és az alpapság jövedelme közötti különbség kiegyenlítésére törekszik, — az teljesen távol áll tőlünk.

Nagyon jól tudjuk, hogy nem ok nélkül a főpapságnak aránytalanul nagyobb jövedelme. És nem sokaljuk azt. Szent István, Szent László és a többi magyar királyok, az egyházi vagyonnak nagylelkű adományozói jól tudták, mennyi teendő vár egy egyházmegye püspökére.

Nézzünk csak körül városunkban. Hol lennének nagyszerű egyházi, kulturális, hazafias és humánus intézeteink — az egyházi vagyon nélkül? Papnövelde, jogakadémia, főgymnásium, Szent-József intézet, gör. kath. finevelő, koldusápoló, kórház, irgalmasok, kapuczinusok, orsolyák, Nógáll intézet, négy képezde, az ujjvárosi és a velencei apáca és bölesőde mind, mind az egyházi vagyonnak köszönik létüket. De ezzel még koránt sincs kimerítve az áldások és jótétemények sorozata, mely e gazdag forrásból fakad.

Elismerjük a bajt, óhajtjuk annak orvoslását, de szerettük volna, ha az orvoslás módja a püspöki kar intenciói szerint történnék. Egyszer már elfogadták biborokunk mély bölcsességű tervezetét. Kár lenne eltérni attól.

A magyar főpapság ismeri a helyzetet, kész is azon segíteni, bár nagy áldozatot követel tőle. Elrendelte és elvégezte az összeírást már évek előtt. Ha hibás az összeírás, ki lehet azt javítani. Vagy ha új összeírás kell, arra is volt a püspöki karnak tervezete. Kár, hogy azt elejtették.

Leginkább sajnáljuk pedig a dologban azt, hogy a kormány kelleténél jobban beavatkozik a dologba, még pedig olyan szándékkal, hogy az ugyszólván egyedül független testületet, az alsópapságot a kormány lekötelezettjévé tegye.

A polgári házasság és a polgári anyakönyvek behozatala jelentékeny jövedelemtől fosztja meg az alsó papságot. Egygyel több indító ok arra, hogy őszintén kívánjuk a kérdés megoldását.

Ismételve hangsúlyozzuk azonban, hogy a kormány tulságos beavatkozását nem szívesen látjuk és a segítyt főpapjaink atyai jóindulatától és ismert bőkezűségétől várjuk.

Goluchowsky kinevezése.

A »Budapesti Közlöny« május 19-iki vasárnapi száma a következő legfelső kéziratokat tette közzé:

*

Kedves báró Bánffy!

Midőn egyidejűleg gróf Kálnoky Gusztávoval, Házam és a külügyek miniszterét, lovassági tábornokot, saját kérelmére hivatalától fölmentem, kinevezem gróf Goluchowsky Agenor rendkívüli követet és meghatalmazott minisztert Házam és a külügyek miniszterévé, a közös minisztertanácsban való elnöklésre s egyszersmind neki a titkos tanácsosi méltóságot díjmentesen adományozom, a miről önt ezennel értesítem.

Kelt Bécsben, 1895. május hó 16-ik napján.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Bánffy s. k.

Kedves gróf Goluchowsky!

Kinevezem önt Házam és a külügyek miniszterévé, megbízom a közös minisztertanácsban való elnökléssel, s egyúttal önnek a titkos tanácsosi méltóságot díjmentesen adományozom.

Kelt Bécsben, 1895. évi május hó 16-án.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Kálnoky s. k.

Egyházpolitika.

Egy félhivatalos közlemény május 18-án jelenti:

»A képviselőház hétfői ülésében az elnök be fogja mutatni a főrendiháznak üzeneteit is a két egyházpolitikai javaslatra vonatkozólag. Képviselői körökben általános a nézet, hogy a képviselőház a recepeziót illetőleg hozzá fog járulni a főrendiház határozataihoz és e szerint a javaslat a főrendiház szövegezésében fog a legfelsőbb szentesítés alá terjeszteni. A mi a főrendeknél elejtett második szakaszt, valamint a vallás szabad gyakorlatáról szóló törvényjavaslatnak elejtett szakaszait illeti, a több-

Hatóságilag

engedélyezett

Végeladás.

Az üzlet lebonyolítása ezéjából a raktáron levő óriási mennyiségű férfi- és gyermek-ruhák fél árral árusíttatnak el.

NAGYVÁRAD, Olasz, Bémer-tér (Poyár-ház.)

NEUMANN ADOLF üzletében.

NAGYVÁRAD, Olasz, Bémer-tér (Poyár-ház.)
(a »Magyar király« kávéház mellett.)

ség egy tekintélyes része a mellett buzgólkodik, hogy az egész egyházpolitikai harc befejezése érdekében a vallásgyakorlatról szóló javaslat ugyancsak a főrendiház szövegezésében terjesztessék szentesítés alá, tehát teljesen prefekt alakban emeltessek törvényerőre, míg a főrendek részéről elvetett szakaszok a polgári törvénykönyvbe, melynek kidolgozásával az igazságügyi minisztérium jelenleg foglalkozik, külön cikként vétetnek fel. Ez által befejezésre jutna az egyházpolitikai akció és az ellene irányuló agitációnak is eleje vétetnék. Bánffy miniszterelnök a szabadelvű párt holnapi értekezletén előreláthatólag elő fogja terjeszteni a kormány javaslatát.

Tehát e szerint a kormány visszavonul s leszereli az egyházpolitikai harcot, elfogadván a felekezeti különöségnek valamint az áttérés viszonyosságának törlését.

Ezzel a kérdés súlypontja a képviselőházba helyezkedik át, s a további fejlemények attól függenek, hogy Szilágyi, Wekerle és Csáky hajlandók-e meggyőződésüket a fennebbi elhatározásnak alárendelni. S mit csinál a Justh-Eötvös párt, hogyan fogadja megvitatott álláspontját?

Zólyomi választás.

Zólyomban május 18-án, vagyis a mult szombaton történt meg a választás Zsilinszky államtitkár és Marsovszky néppárti jelölt között. Világos, hogy az államtitkár győzött.

A választás kevéssel éjjel előtt ért véget, s az eredmény az lett, hogy Zsilinszky kapott 1658, Marsovszky pedig 679 szavazatot s ez szerint az államtitkár 979 szótöbbséggel megválasztott.

Ha tekintetbe vesszük, hogy a kormány-párt idejekorán minden lehető módon gondoskodott arról, hogy a választó kerület kellőképpen preperáltassék, s továbbá azt is, hogy az ellenpárt ugyszólván csakis a tizenkettedik órában lépett fel, a fentebbi eredmény alig lephet meg, s alig jelenthet mást mint akár a esáktornyai, akár a nyitrai siker.

A polgári házasság életbeléptetése.

Laptársunk a »Budapesti Hírlap« e tárgyban a következőket írja:

A polgári házassági törvény életbeléptetésén nagy buzgósággal dolgoznak az igazságügyi minisztériumban. Az életbeléptetési rendelet tervezetét könnyen érthető formában már elkészítették s az igazságügyi miniszter közölte azt véleményadás ezéjéből több kiváló jogászzsal. Maga a miniszter tevékenységének javarésztét ez idő szerint az életbeléptetés előmunkálatai-

nak szenteli s az ide vonatkozó rendeletet valószínűleg már igen rövid idő alatt ki is fogja bocsátani.

A polgári házassági törvény a zárószakaszában megállapított végső terminusnál, december 8-ikánál, több, mint két hónappal előbb, október elsejével fog életbe lépni?

Biharmegyei anyakönyvi kerületek.

A belügyminiszter a biharmegyei állami anyakönyvi kerületek beosztását végleg megállapítottak mondotta ki. — Összesen 217 anyakönyvi kerület lesz és pedig a központi járásban 18, a szalárdiban 15, az élesdében 17, a mező-keresztesiben 27, a tordaiban 8, a székelyhidében 14, a derecskeiben 8, a margitáiban 18, a nagy-szalontáiban 13, a eséffáiban 15, a tenkeiben 20, a beőlben 18, a esékeiben 11, a belényesiben 15, a vaskohiban 8, s végül az érmihályfalvában 12.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

— Május 20. —

Ülés kezdete 10 órakor.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Esterházy Kálmán gr., Josipovich Géza, Hlyés Bálint.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy Dezső báró, Perczel Dezső, Lukács László, Festetics Andor gróf, Wlassich Gyula.

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után

Elnök bemutatja a főrendiház átiratát, mely szerint a vallás szabad gyakorlatáról és a zsidó vallás recepeziójáról szóló törvényjavaslatok a mellékelt jegyzőkönyvben esatolt módosításokkal elfogadtattak.

Az átirat s a jegyzőkönyvek jelentéstétel végett a közoktatásügyi s az igazságügyi bizottságokhoz utasítatik.

Jelenti továbbá elnök, hogy a szőlődézsma válság megváltásáról szóló törvényjavaslatba sajtóhiba csuszott be. Előterjesztést tesz, hogy e sajtóhiba miként korrigáltassék.

Bemutatja elnök a miniszterelnök átiratát, mely szerint Kálnoky Gusztáv külügyminiszter saját kérelmére állásától felmentetett s helyébe Goluchowsky Agenor gr. neveztetett ki.

Apponyi Albert gróf: Midőn az elnök jelentést tesz a miniszterelnök átiratáról, kénytelen a tényekre vonatkozólag pár megjegyzést tenni. Először is kifogásolja, hogy a külügyminisztert elbocsátó legkegyelmesebb királyi kéz-

irat nincs ellenjegyezve. Ez nem felel meg az alkotmányosságnak. Nem tudja volt-e már erre precedens, de ha volt is, az nem helyes. A második megjegyzése az, hogy alkotmányos államban a közvéleménynek tudnia kell az alkotmányos tényezők bukását előidéző okokat is. Erre nézve pedig senki felvilágosítást nem adott; a miniszterelnök sem. A kormányhoz közel álló lapok a konfliktust az 1867. 12. te. 8. §-nak kétféle magyarázatában sejtetik. Ha ez igaz, kérdi, hogy a miniszterelnököt minő tapasztalatok indították arra, hogy az említett törvény 8. szakasza újabb interpretációt igényel? (Nagy zaj.)

Elnök. Felkérem Prileszky Tádé képviselő urat, hogy a tárgyalást ne zavarja.

Apponyi Albert gróf. Nagyon jól tudja, hogy midőn ő a kérdésbe világosságot akar hozni, az a tuloldalt kellemetlenül érinti. (Nagy zaj.) Én egyáltalában nem reflektálok a tuloldalnak sem tetszésére sem pedig nem tetszésére, én pusztán kötelességemet kívánom teljesíteni. Ismétli, hogyha az 1867. 12. te. 8-ik §-a újabb interpretációt, kibővítést igényel, erről tudnia kell a törvényhozásnak is: (Igaz! Ugy van! balfél!) mert igen kevés bizalommal van annak a félhának az interpretációja iránt, a ki megelégedett egy fiók es. kir. udvari hivatalal.

Kérdi, hogy minő okok folytak közbe, hogy Kálnokynak memie kellett s az új külügyminiszter kinevezésébe volt-e a miniszterelnöknek valami befolyása?

Bánffy Dezső báró: Az, hogy a legkegyelmesebb kir. kézirat ellenjegyzés nélkül jelent meg régebbi funkcióin alapult s azért a jelen kormány felelősségre nem vonható.

A második kérdésre, hogy mik idézték elő Kálnoky bukását, azt válaszolhatja, hogy azok az okok sokkal szubjektivebbek, mintsem azokat tárgyalni lehetne. Erről tehát nem is szólnak. Az pedig, mintha az 1867. 12. te. 8. szakaszának interpretációjára vonatkozólag tárgyalások folyának, minden alapot nélkülöz. Az új külügyminiszter kinevezésére vonatkozólag a 28. évi praksisnak megfelelőleg a kormány érvényesíté befolyását. Apponyi Albert gróf kérdéseire ezeket kívántam megjegyezni.

Ugron Gábor: A miniszterelnök választát nem veheti tudomásul; sokkal jobb lett volna, ha nem szól egy szót sem. A miniszterelnök azt mondta, hogy Kálnoky bukásáról nem nyilatkozhatik, mert annak okai szubjektivek. O államférfiaknál csak elveket ismer, de nem s z u b j e k t i v é r z e l m e k e t. Máskülönb, ha elfogadnók a miniszterelnök érvelését, akkor hiába volna a parlamentarizmus, mert annak leple alatt csak az abszolutizmus intéznie

A „TISZÁNTUL“ TÁRCZÁJA.

Reminiscentia.

— A »Tiszántul« eredeti tárczája. —

Szeretem a tavaszt, a természet föltámadását; mikor a lappangó erők felszabadultával megindul a mozgás, megindul az élet.

S ha végigtekintve a még imént kihalt tájon a remény színében pompázó tarka-barka virágok ezreinek színvegyülékét látom; ha hallok a méhek egyhangu döngicselését künn a szabadban; hallom a gyermekek vig kacaját az utczán; hallom a madarak zengő énekét s a kis patakok csörgedezését; szóval mindenütt új, pezsgő, eleven életet látok; bizonyos jóleső öröm tölti el szívemet.

Miért nem lehet ez öröm állandó hangulata szívemnek; mi zavarja meg a boldog ábrándozót öröme közepette; s mi készíti, hogy ennyi boldogító behatás mellett is köny lopózzék szemébe? Köny lopózzék, a fájdalom könye, ha a fésző bimbót látja nyiladozni, ha a mármár elszáradt gallyakat újra látja rügyezni, s ha végre mindezek láttára nem talál rokonkebelt, ki az ő titkát megérténé s megosztaná a fájdalommal, mit egy szívnek elviselni olyan nehéz.

Egy kép a multból, egy gyászos emlék, mit feledni nem lehet: ez ébreszti fel bennem a szomorú visszaemlékezés érzetét, valahányszor a természet ébredését látom.

Hej! virágnító szép tavasz, sokkal tartozol te nekem! Miért fonnyasztod el az egyik bimbót akkor, mikor a másikkak új életet adsz; s miért lesz föltámadásod oly sok reménykedő szívnek halála?!

Mily kegyetlenek is vagyunk magunk irányában. Szeretjük felszaggatni szívünk sebet bármily fájdalom s bármennyi könynyel fizetjük is meg azt, s nem engedjük hogy a fájó rész behegedjen. Kisírjuk magunkat s utána mégis csak megkönnyebbülünk . . .

De hiszen nemesak mi vagyunk így:

*Nézd a sötét, komor felhő
Mint fenyeget viharával . . .
Egyet dördül, zug az eső . . .
S szép idő lesz a határban.*

*A szőlőtő veuyigéje,
Ha megmetszik könyvet ereszt,
S minél jobban ontja könyvét,
Annál dusabb lesz a gerezd.*

*Igy vagyunk mi: hogyha szemünk
Olykor-olykor könybe lábad;
Sirunk . . . sirunk . . . keservesen,
S closzik a sötét bánat.*

Rég volt, igaz, de a fájó emlék még mindig él szívemben. Szomorú, borús őszi idő volt. A napnak gyenge fénye alig-alig tudott átszü-

ródni a sűrű ködburkon. A természet dalosai elszálltak, s a különben is mostoha vidéket oly rideggé, kihalttá tették, mintha az élet kiköltözött volna mindenkől; s csak a katang-kóró süvítő hangja játszott bele a némaságba, amint a haragos szél végig hajtotta a letarolt tájon. A fák még lombosak voltak s csak a dértől megkapott levelek hullogáltak lomhán, kelletlenül, mintha fájna megválniok társaiktól idő előtt s mintha éreznék, hogy még nem jött el az ő idejük a lehullásra.

Ketten bolyongtunk künn a néma vidéken: én, a mindössze is csak tizenkét éves gyerek s bátyám, ki éppen a huszadik ős hervadását látta.

Kivágyott a szabadna, mert hisz minden beteg a szabad levegőn, keresi a gyógyulást; s mintha magát az életet látta volna benne, oly mohón szívta magába a hűvös, ködös levegőt.

Csend honolt körülöttünk, csak a haraszt zörgött lábunk alatt, s ha olykor-olykor egy-egy zöld levélkére bukkantunk, bátyánk nem mulasztá el megjegyezni: »lám, ennek még nem kellett volna lehullani.«

Nem sokat érttem én még akkor ezekből a szavakból . . . De hiszen, hogy is érttem volna; hogyan mertem volna én arra gondolni, hogy ő azokat a balsejtelmű szavakat magára alkalmazza!!

Nem olyan beteg volt ő, a ki az ágyat őrzi, az ő számára nem esínáltak a gyógyszerházban orvosságot; s a kik őt csak távolról ősmerték, sohse hitték volna, hogy az a derengő pirosság

ügyeiket. (Igaz! Ugy van! a baloldaln.) A külügyminiszter kinevezése nagyfontosságú politikai tény s a miniszterelnök mi választ sem adott, hogy a nagyfontosságú politikai aktusnál a magyar kormány mikép érvényesíté befolyását?

Megemlékezik Goluchovszky Algenor gróf bukaresti szerepléséről; a gróf ott sem valami nagy rokonszenvet mutatott a magyar ügyek iránt.

A felelősség elől a miniszterelnök nem térhet ki; még egyszer kérdi tehát tőle, volt-e befolyása Goluchovszky kinevezésébe igen vagy nem?

Nem tudja helyeselni, hogy a legkegyelmesebb kir. kézirat ellenjegyzés nélkül jelnet meg, s a miniszterelnök választát nem is veheti tudomásul.

Bánffy Dezső báró: Nagyon csudálkozik azon, hogy az ellenzék szónokai olyan dolgokat feszegetnek, melyekről ők, kik a dolgokat intézik, nem tudnak.

Meg van győződve arról, hogy Goluchovszky Algenor gróf az ügyeket teljes egyetértésben a magyar kormánynyal közmegegyezésre fogja vezetni s ép azért nem tartja illendőnek, hogy Ugron Gábor már előre is oly erős kritikában részesítette a külügyminisztert.

Ugron Gábor személyes kérdésben szólal föl. Goluchovszky romai nagykövet volt, a közös pénztárból huzta fizetését, tehát működése felett joga volt kritikát gyakorolni.

Kubinyi Géza személyes kérdésben kér szót. Röviden válaszol Ugron támadására, mire

Ugron Gábor azt feleli, hogy nem tudta, hogy Kubinyi Géza a folytonos lármázást és közszólást tartja a kötelesség hű teljesítésének miért is tőle boesánatot kér. (Nagy derűtség.)

Madarász József kifejti, hogy ők már rég megjósolták azon bajokat, melyek a közügyekből az országra háramolnak. Sajnos, a következmények teljesen nekik adtak igazat.

Festetich Andor gróf földmivvelésügyi miniszter több rendbeli törvényjavaslatot nyújt be, melyek a földmivvelésügyi és pénzügyi bizottságokhoz utasítatnak.

Dániel Ernő kereskedelmi miniszter törvényjavaslatot nyújt be egy nógrádmegyei helyi érdekű vasútra vonatkozólag.

Több bizottsági jelentés beterjesztése után

Elnök jelenti, hogy a miniszterelnök a mai ülés végén kíván felelni Helfi Ignác és Ugron Gábor interpellációira. Kérdi a házat, megengedi-e, hogy a miniszterelnök ma válaszolhasson? (Felkiáltások: Meg! Meg!)

Következik a napirend: A védjegyek oltalmáról szóló 1890. évi I. tezik módosításáról

és kiegészítéséről szóló törvényjavaslat harmadszori olvasása.

A ház a törvényjavaslatot harmadszori olvasásban is elfogadja; ugyszintén harmadik olvasásban elfogadja az áruforgalmi statisztikáról szóló törvényjavaslatot.

Követkeik: a találmányi szabadalmakra vonatkozó igazságügyi bizottság jelentésének részletes tárgyalása.

A 2-ik szakaszról felszólal

Bánó József: Most már helyesebb a javaslat; de tulságos korlátok közé szoritja Ausztriára való tekintetből a találmányok értékesítését s az erre vonatkozó jogot egészen kiszolgáltatja a hadügyi kormánynak.

Visontai Soma és Dániel Ernő kereskedelmi miniszter rövid felszólalásai után. A ház a szakaszt változatlanul elfogadta s úgy Bánó József, mint Visontai Samu módosítását elvetette.

A 3—19. szakaszok minden vita nélkül változatlanul fogadtattak el.

A 20-ik §-nál

Helfi Ignác szólal föl. A szakasz megváltoztatására vonatkozólag módosítványt nyújt be.

Dániel Ernő kereskedelmi miniszter és Rosenberg Gyula előadó a szakasz változatlan föntartását ajánlják.

A ház a szakaszt változatlanul fogadja el.

A 21—25. szakaszok változatlanul fogadtattak el.

A 26. szakaszról

Neuman Ármín és Mülek Lajos nyújtottak be módosítványt.

Várady Károly hozzájárul a benyújtott módosításokhoz.

Dániel Ernő kereskedelemügyi miniszter Neuman Ármín módosításához hozzájárul, de nem járulhat hozzá Mülek Lajos indítványához.

Rosenberg Gyula kéri Mülek Lajos módosítványának elvetését.

A ház a szakaszt Neuman Ármín módosításával elfogadja.

A 27—58. szakaszok változatlanul fogadtattak el.

Az 59. §-nál

Neuman Ármín módosítást nyújt be, melyet a ház elfogad; ezzel a részletes tárgyalás véget ért.

Elnök indítványozza, hogy a háza tanácskozást ma ne folytassa, mivel a mai ülésen még a miniszterelnök is válaszolni óhajt. (Helyeslés.) Holnap a tanácskozást folytatják s a holnapai ülés napirendjére még kitűzöm a most letárgyalt törvényjavaslat harmadszori olvasását.

Az ülést 5 perczre felfüggesztem.

Az állandó színház ügye.

Nagyvárad, 1895. május 20.

Előre tudjuk, hogy a mit alább elmondani akarunk, sokaknak nem fog tetszeni s azért mégis elmondjuk, mert meg vagyunk róla győződve, hogy annak a nagy többségnek a nézetét tolmácsoljuk, melynek, mivel nem szokták ilyen dolgok fölül meg sem kérdezni, nincs is alkalma a maga véleményét nyilvánítani.

Vannak, a kik az állandó színház ügyének a városi havi közgyűlésekre való előrántását sportszerűleg üzik, sőt érdemet vindikálnak magoknak eme bátorságukért a közügy körül.

Volt egy alkalom, midőn az állandó színház ügye igen helyes megoldást nyerhetett volna, akkor volt ez, midőn a Bémer téren lévő Sáfrád ház helyére tervezték, de a Sáfrád házat akkoron még meg nem vették a takarékpénztártól s mivel ez a kérdés kissé lassan haladt, zajosan követelték a színháznak a nagypiaczra építését, egy érvelvén, nem az a fő, hogy hol áll a színház, hanem az, hogy legyen színház.

Mostani stádiuma szerint is még mindig a nagypiac az a kiszemelt hely, a hová a színházat építeni akarják.

Persze, ha a nagypiaczra építik, a színháznak is nagy, olyan nagy és pompásnak kell lennie, hogy ne csak 1—2 évtizedre, hanem egy századra — így beszélnek — elégítse ki Nagyvárad művelt közönségének igényeit. Figyelemmel olvastuk a bécsi színházépítővel folytatott tárgyalásokat s az azokra tett megjegyzéseket, amennyiben azok nyomtatásban napvilágot láttak, azért emeljük fel szavunkat a tizenkettedik órában, hátha sikerül a törvényhatósági közgyűlést egy elhamarkodtatott lépéstől visszatartani.

Minden ezikornya nélkül kimondjuk, hogy egy fél millió forintba (vagy mondjuk kerek egy millió koronába) kerülő állandó színházat ma itt Nagyváradon felépíteni nagy könnyelműség, csak akkor nem lenne az, ha városunk olyan helyzetben volna, hogy egy nyomorult millióeskát ily czélra kiadnia minden skrupulus nélkül lehetne, de ne ámítsuk magunkat, nekünk abból a millió koronából, melyből az állandó színházat felépíteni akarjuk, egy árva

az arezon a halál esőjka legyen, hogy az a kifejlett deli termet, melyen jólesett a szemnek végigtekinteni, hogy az a halál börtöne; s nem egyszer hallottam e megjegyzést, mikor vasárnap délutánonként végigmentünk a »nagy sétány«-en: ilyen testben lakik az ép lélek!

Igazatok volt jó emberek: ép lélek lakott abban a testben.

Ép lelke egy ifjunak, kit vallásos szülők neveltek föl szigorú fegyelemben; ki fölött gondos szülői szemek örködték; s kinek szívének nem rontotta még meg a kor átkos szelleme. Egy ifju lélek, telve lelkesedéssel minden szép és nemes iránt; egy ifju lélek, kinek csak az fájt, hogy mikor tulajdonképen belépne a világba, mikor tudna élni önmaga és szeretteiért; mikor a szív telve van vágyakkal és reményekkel, hogy akkor kell visszalépni a félig megtelt utból, s akkor kell mindenről lemondania.

A hideg megfagyasztja a fejlendező bimbót, jön a halál s kiöli a szív reményeit. Tegyük követ a csirázó növényre, hogy fejlődésében meggátoljuk, s mit látunk? Talán sikerült megsemmisítenünk? Korántsem! Más helyen keresi a kibuvót s egy szép nap reggelén már a szabadban látjuk kicsiny fejecskéjét.

De ha az emberi szívet, a mely élni szeretne, mert tudna élni, egyszer a halál szele megcsapta s életének napjai megszámlálvák, az a szív nem tud felvidulni többé, mert érzi, hogy a halállal szemben nincs megalkuvás.

Ezt tudni s ezt érezni: ez volt a te szomorú osztályrészed jó testvér!

Ennek fájó érzete nyilalt át rajtad mindannyiszor, valahányszor láttad, mint szakítja le a szél a dértől megkapott zöld levélkét a fárról, s mint temeti a ronda sárba, hol százan, meg százan megtapossák... s a szegény fa csak áll némán, szomorúan, még a madár sem száll lombtalan gallyára, hogy kedves énekével megvigasztalja.

Hiába mondják azt, hogy csak vándorok vagyunk e földön, s ideiglenes birtalói vagyunk s hogy a mi örökségünk a mennyország, hol olyan boldogság várakozik reánk, melyhez képest földi életünk legteljesebb öröme is csak kínos vergődés, mégis szeretünk vergődni e siralom-völgyben, s jól esik a darab kenyér, mi éltünket biztosítja, ha sós könyeink peregnék is rája.

Vajjon bűnöd lett volna-e az neked elköltözött jó testvér, hogy szerettél volna közöttünk maradni továbbra is?!

Szerettél volna, de nem lehetett. Szemed belátott a jövőbe, abba a közel jövőbe, mit mi oly messzinek gondoltunk, s mire a képzelet rövid utjából visszatért, akkorra már az a két ábrándos szem javában hullatta könyeit.

Ily érzések között jött el az a — fájdalom! — közel jövő...

Elmult az ősz, elmult a tél s megjött a tavasz. Kibontotta reményszínű zöld takaróját; kinyitlta a rózsbimbók, kinyitlta a természet; dalos madárkánk visszaszáltak ebbe a boldogabb hazába s szívet-lelket andalító énekük betöltötte az egész természetet; felhangzott a

gyermekek vig kacajja az utcán s édes harmoniaként olvadt össze a kellemes áriával.

De hallgassatok kis madárkám, szentebb az a hang, mely nem ringat az ábrándok világába, hanem ott érinti, a hol legérzékenyebb az ember, összefacsarja a szívet s megindítja a a fájdalom könyeit...

„Temetésre szól az ének...
Temetőbe kit kísérnek?“

Kit kísérnek? Ne kérdezzétek azt! Kikisértük azt, kit legjobban szerettünk, kikisértük a jó testvért, a jó gyermeket; szívünkben egy darabot hagytunk ott a temetőben...

Sirt a kibén érzés lakott, sirtunk mindnyájan. Majd megpróbáltuk egymást vigasztalni; s mikor e vigasztalásban nem találtunk megnyugvást, valami mennyei szótart így szólt hozzánk: »Tekints szívedbe és mondd meg, mi lenne belőle, ha elhagyná azt egy boldog örökéletnek vigasztaló reménysége?!

Carlos.

Apróság.

Kiki a maga szempontjából. Házmester: Aztán milyen népsép lakik a ti házatokban?

Másik: Igen jóra való, egyike se jön előbb haza éjfélnél.

Kellemes tudat. Ujév délutánján:

— Istenem de boldog vagyok, még ma senki sem kívánt boldog újévet.

fillérünk sines, hanem ha építünk, a más pénzéből építjük, az a más, vagy azok a mások pedig nem azért adják nekünk a milliót, ha kölcsön kérjük, hogy nekünk mielőbb nagy és pompás állandó színházunk legyen, hanem hogy hosszú időn át pénzüket szép kamatra kiadják, ezt a kamatot pedig meg kell nekünk, adózó polgároknak, fizetnünk, de úgy, hogy a színházépítési tőke törlesztése miatt egyéb már meglévő s még létesítendő, okvetlenül szükséges kiadásaink fedezéséről is gondoskodnunk kell, ha másképp nem lehet, a községi adópótléknak, mely már is tetemesen megszapordott, 70—100%-re való felemelése által.

Vagyis közönséges észjárásnak megfelelő szavakban fejezve ki magunkat, gavallérosan el akarunk költeni egy tetemes summát, nehogy, ha a kikerülhetetlen további közmunkákat elővesszük, az állandó színház valamiképp a programból kimaradni találjon.

Az igazán áldásos vízvezeték még nincs kifizetve, a polgárok még hosszú éveken át fogják lassankint a rájuk eső részt törleszteni, a csatornázás, melynek meg kell lennie, a reáliskola, melyet már is építenek, a városháza, az igazságügyi palota, melyeket szintén nem halaszthatunk többé, egytől-egyig mind szükségesebbek, mint az a drága állandó színház. De nem, ránk akarják disputálni, hogy mindenek előtt meg kell lennie a színháznak, mert ez ilyen meg amolyan szent nemzeti ügy.

Hát hiszen nekünk sem jut eszünkbe azt tanácsolni, hogy ne építsünk állandó színházat, de már az ellen határozottan tiltakozunk, hogy a szegény nép mindennapi betevő falatjából építsük föl a színházat.

Ha vannak elegendő számban közöttünk, a kik a színházért lelkesedni tudnak, ne sajnálják zsebüköt is kinyitni, álljanak össze és építsenek egy legfeljebb 100—150 ezer forintba kerülő színházat részvények útján (500 ezeret akkor sem tanácsolunk, hogy ennyire számítsanak, mert lám a László-malom sem bír ennyi pénzt összeszerezni) s legyen a nyereség és a jövedelem is az övék. Építsék azt a színházat tisztán Nagyvárad város mai keretéhez mérten, ne nézzenek 100 évvel előre, ha a város csakugyan rohamosan fog emelkedni, akkor bizonyára fognak egy nagyobb színházat építeni, mert lesz miből és a másodszori építés nem lesz olyan baj, mint a milyen baj abból származnék, ha most, midőn pénzünk sines reá, de meg szükségünk sines még olyan világvárosi nagyszabású színházra, gavallérosan szórjuk a mások pénzét és megfosztjuk magunkat attól a lehetőségtől, hogy a közjó érdekében létesítendő s valóban elodázhatatlan intézmények létesítésére elő tvejük teremteni a pénzt a nélkül, hogy magunkat tulságosan megerőltetnők.

NAPTÁR.

— Május 21. —

Kedd. Róm. kath. Timót vt. 2-ik keresztjáró nap. Prot. Kont. és II. Gör. kel. május 9. Izaiás pr. Izr. Ijar 27. Nap két 4 óra 5 p., nyug. 7 óra 16 p. Hold kelte 2 óra 12 p., nyug. 4 óra 10 p. Reggel 9 óra 26 perczer a nap az ikrek jegybe lép.

- Május 21.** A színházi bizottság ülése d. u. 3 órakor a városházán.
 „ 22. Reáliskolai ifjúság majálisa a Szent-László-fürdőben.
 „ 23. A nagyváradai »Erzsébet bölcsőde egyesület« közgyűlése d. e. 11 órakor a Teleki-utcai intézetben.
 „ 24. Az iparos tanonc iskolai bizottság ülése.
 „ 25. Diák-majális a Félix-fürdőben.
 „ 25. Bihar megye rendkívüli közgyűlése.
 „ 26. Bihar megyei és nagyváradai régészeti és történelmi egyesület közgyűlése d. e. 11 órakor a megyeház kistermében.
 „ 26. Bihar megyei és nagyváradai nőegylet évi rendes közgyűlése.
 „ 27. Az orvos és gyógyszerész egyesület rendkívüli ülése.
 „ 28. A Szent László-nyomda részvt. közgyűlése.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Somenwirth-féle bazárban Fő-utca,
Kádár és Kiss cégénél Kishid-fő,
Kutasi D. papírkereskedésében Uri-utca,
Pauker Dániel papírkereskedésében Kis-piac,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,
Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca.
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.
 Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

* **A japáni vitéz hadsereg és a katolizmus.** A japáni újságok nem győzik eléggé dicsérni a benszülött katolikus vallásu katonák esodáltra méltó vitézségét! »E katonákat arra tanítja vallásuk, hogy haláluk után esodás életbe mennek: és azért bátran, felelem nélkül rohannak a legnagyobb veszélybe.«

Beszélik, hogy Port-Arthur bevételénél egy egész zászlóalj alakult kath. vitézekből. Rohamlépésben érték el az ellenséges magaslatokat, kitérték az erőde a japáni zászlót és valamennyien sértetlenül, mellükön a skapuláruval, tértek vissza.

Társaik — látván ezek esodálatos megmenekülését — szintén óhajtottak ilyen drága talizmánt bírni, mely megvédi őket az ellenséges golyótól és azért haladék nélkül fel akarták venni a katolikus vallást.

A japáni tisztok nem győznek eleget beszélni a kath. katonákról, különösen azok bátorságát és fegyelmességét minden tekintetben példányszerűnek mondják. Legnagyobb dicséret különben reájuk az, hogy nagy részük a esászári testőrségbe van beosztva.

Tehát mint egykor a római esászárook palotájába, úgy ide is katonák viszik be a keresztény civilizációt. És mint az első keresztényeket dicsérete Plinius, a esászári helytartó, úgy dicsérik ezeket a esászári tisztok.

Adja Isten, hogy növekedésük is hasonló legyen!

* **A magyar érzelmű Königswarter báró.** Ismeretes a kisszántói nábobról, hogy mennyire szereti Magyarországot és a magyar népet; hogy többet ne említsünk: magyar leányt vett feleségül, az év legnagyobb részét Magyarországon tölti s azonkívül számtalan jelét adta és adja folyton a magyarok iránt érzett rokonszenvének, úgy hogy ma-holnap valóságos sóviniszta magyarrá lesz. Erre enged legalább következtetni a »Magyar Hírlap« vasárnapi számának az a híre, miszerint Königswarter báró osztrák versenyistállója lovainak mind magyar hangzásu neveket adott: daczára annak, hogy még azok a főurak sem teszik ezt, a legjobb akarat és rábeszélés daczára, kik Ausztriában versenyistállókat tartanak.

* **Tájékozatlan kollégánk.** A csabai patronátusról írt közleményünket átvette a »Csongrádi Közlöny« cz. hetilap s azt a megjegyzést teszi reá, hogy egyházi szempontból nem eshet kifogás alá sem az, hogy Csaba városa képviselő testületének többsége lutheránusokból áll, sem pedig az, hogy Hock János nem tartozik a váradai egyházmegye kötelékébe. Állításának igazolására hivatkozik is egy »analog« esetre a debreczeni plebánia betöltésére. Említett közleményünkben mi csak annyit állítottunk, hogy az alispán ítélete nem felel meg az egyház elveinek. Nem tartottuk szükségesnek a részletezést; személyt pedig éppen nem emeltünk. Most sem tesszük. Csak az »analog« esetre jegyzünk meg annyit, hogy ez a hasonlat nagyon sántikál. Debreczenben nem a képviselőtestület választ, hanem a legfőbb kegyur, Ő Felsége a király nevez ki, habár a kegyuri terheket a város viseli is. Továbbá dr. Wolafka Nándor debreczeni plebánossá történt kinevezése előtt már harmadfél éves váradai kanonok volt, tehát nem volt idegen megyebeli. Kívánjuk, hogy az »analogia« ne sántikáljon, hanem teljes legyen.

* **A kót pusztá Békésmegyébe való kebelezése.** A kóti pusztának Békésmegyébe való kebelezése érdekében tudvalevőleg még a múlt év nyarán mozgalom indult meg. Nevezetesen a Kótot birtokló vésztői gazdák kérvényt nyújtottak be Békésvármegyéhez, melyben kérel-

müket erős argumentumokkal támogatták. Békésvármegye a kérvényt áttette Biharvármegyéhez a múlt évi szeptemberi őszi közgyűlése határozata kapcsán. Szunyogh Péter alispán a napokban értesítette Békésmegyét, hogy a vésztői kérvényét a június havi közgyűlés fogja tárgyalás alá venni. A vésztői azonban zugolodnak, hogy kérvényüket majdnem egy teljes esztendő leforgása után veszik csak elő s a faluban szálló igévé lett, hogy »gyorsaság nem boszorkányság.«

* **Broglie abbé temetése.** A szerencsétlen véget ért Broglie abbé tegnapelőtt temették el óriási közönség részvétele mellett. A gyászszertartáson ott voltak sokan, a kik a párisi főrangú és egyházi világban számot tesznek. A koporsó mögött haladt Broglie herceg, az elhunyt fivére, a kit Broglie Viktor, Amadé, Ferencz és Manó hercegek továbbá D'Haussonville gróf, az elhunyt unokaöcsei követtek. A halotti beszédet Mgr. D'Hulst tartotta, mint a párisi bíbornok érsek képviselője. A beszéd után a koporsót a Sainte-Clotilde egyház sírboltjában helyezték el néhány órára, a után kivitték és vasutra tették, hogy Eure-be szállítsák, a hol a Broglie család sírboltja van.

* **Az első majális.** A Püspök-fürdő arnyas fű alatt fölhangzik holnap a zene. Fülemlék esatogása, szerelmes danája tölti be a szüneteket, melyet operajakkal szakadt viszhang követ: pajzán, gondatlan, víg leánykák ezüst esengésű kacagása. Holnap lesz a reálisták mulatsága, a bakfibrándok egyik teljsülése. Zene, táncz és ami fő: »fiatal emberekkel.«

A »férfiak« is örülnek és izgatottak már napok óta. A rendezés, a kilátás egy kedves mulatságra, melyen megjelennek azok, akiket oly szívesen látunk, nem kis dolog, méltán várják türelmetlenül a holnapi napot, mert ettől eltekintve, még az idő is nagy ur ám ilyenkor.

Egy bomlat, egy hatalmas zápor lötkretheti az egész kilátásba helyezett sikert.

Legyen hát napfényes az idő, ragyogó mint annak a fiatalságnak kedélye, mely holnap a szabad természet ölen mulatja ki magát a szülők gyönyörűségére.

* **Kneipp-egyesület.** József főherceg védnöksége alatt országos magyar Kneipp-egyesület keletkezett. Az egyleti tagok évenként 1 frt 50 kr. tagdíjat fizetnek és Budapesten a Margitszigeten különféle kedvezményekben részesülnek. A Kneipp-kurát lehet ezenkívül használni a kerületi királyfürdőben, továbbá Gödöllőn, Kőszegen s a most alakulóban levő hidegvíz fürdőkben. A Kneipp-egyesület lapot is ad ki »A természetszerű gyógyeljárás« czim alatt, melyből nyolcz szám már meg is jelent. Az ügyesen szerkesztett havi lap előfizetési ára egész évre 1 frt, mely összeg a lap szerkesztőségébe: Új-pest, Lőrincz-utca. 91. szám alá küldendő.

* **Kitüntetés.** A király ő felsége Pákozdy Béla nagyszalontai fiatalmérnököt, a folyó évi árvizek alkalmával teljesített jeles szolgálatai elismerésül a koronás arany érdemkeresztel tüntette ki.

* **Lemészárolta gyermekeit.** Kis György kisujszállási juhász felesége irtóztató módon vetett véget először négy gyermeke és azután a saját életének. Május hó 17-én, éjjel 12 órakor alvás közben beretvával elmetszette a gyermekek nyakát, azután maga ellen fordította a gyilkos szerszámot. A legidősebb gyermek egy husz éves szép leány, azonnal meghalt, de a többiek életbenmaradásához sines remény. A gyilkos anya tettét önkivületi állapotba követte el. Az apa, a ki a tornáczon aludt, csak a szerencsétlen gyermekek sikoltására ébredt fel, de már későn, mert a rettenetes gyilkosság végre volt hajtva.

* **Tizenegy esztendő mulva.** Wenckheim Frigyes gróf még 1881-ben, tehát épen 14 évvel ezelőtt, egy 5000 forintos alapítványt tett a magasabb kiképzést kereső, középiskolát végzett szegénysorsu gyulai ifjak számára ösztöndíjjal. Wlassics Gyula vallás és közoktatásügyi

miniszter a napokban, vagyis másfél év tized mulva, elismerését és köszönetét nyilvánította a nemes grófnak a tanügy-előmozdítását czélzó áldozatkész és hazafias cselekedeteért. Ehhez már igazán nem kell kommentár.

* **A diákok gyomra.** Bizony sok ételt s alighanem még több italt elfogyasztott az a majdnem 200 diák, akik a kongresszusra összegyűltek Debreczenbe. Érdekes kis statisztikát állítottak össze erről, amely kimutatja a Hortobágyon elfogyasztott ételek és italok mennyiségét és minéműségét. A statisztika szerint elfogyott 12 hordó sör, 2 nagy hordó bor, érmelléki, Mátton pinczejéből 24 nagy, fehér, debreczeni kenyér, 3 borju, 1 két éves üsző, melynek ára 50 ft volt, 100 kgr. malaczpeesenyé, 3 nagy kosár debreczeni béles, tömérdék fonatos 30 láda szódavíz. A vidéki diákok meg is voltak elégedve a hortobágyi ellátással — így írja ezt a »Z. E.«

* **Számonkérés a városnál.** Dr. Beöthy László főispán tegnap délelőtt kezdte meg a számonkérést s már a beterjesztett táblás kimutatások alapján kifejezést adott a *feletti megelégedésének, hogy a tisztviselők a múlt számonkérés óta még nagyobb buzgalommal s ennek megfelelően még kedvezőbb eredménnyel dolgoztak.* Még a délelőtt behatóan megvizsgálta a közigazgatási iktató-kiadó hivatalt s azt teljesen rendben találta, továbbá a polgármesteri hivatalt, hol a legpontosabb ügyelintézés s kezelés felett elismerésének adott kifejezést. — Délután a pénztárakat s a számvéviséget vizsgálta, a hol szintén a legnagyobb rendet találta. Ma pedig a katonai és illetőségi ügyosztályt s holnap a rendőrkapitányi hivatalt vizsgálja meg.

* **Egy főgymnasiunmi tanuló halála.** Súlyos csapás érte özv. Varga Gáborné néh. Varga Gábor ügyvéd nejét, szép reményekre jogosító gymnazista fia: Zsigmond, vasárnap délelőtt életének 17-ik évében elhunyt. A korán elhunyt ifju ezelőtt egy héttel tüdőgyulladásba esett s a gonosz betegség rövid pár nap alatt végzett áldozatával. A család a következő gyászjelentést adta ki:

Özv. Varga Gáborné mint édes anya, Berta férjezett Szentlélek Kálmánné, Margit, Géza, Piroska testvérei és Szentlélek Kálmán sógora valamint számos rokonok nevében is fájdalomtelt szívvel tudatja forrón szeretett fia, testvér illetőleg sógora Varga Zsigmondnak, a premontréi kanonok-rend főgymnáziuma VII-ik osztálybeli tanulójának 1895. évi május hó 19-én délelőtt 1/2 11 órakor a halotti szentségek újratos felvétele után életének 17-ik évében rövid szenvedés után történt gyászos elhunytát.

A boldogult drága hült tetemei f. hó 21-én délután 3 órakor fognak a kőfaragó-utczai 825. sz. házból a róm. kath. szertartás szerint beszenteltetni és onnan az olaszii sirkertbe örök nyugalomra elhelyeztetni.

Az engesztelő szent mise áldozat pedig f. hó 22-én d. e. 10 órakor fog az olaszii piébánia templomban az Egek Urának bemutatni. Nagyvárad, 1895. május 19-én. Béke lengjen a korán elköltözött porai felett.

A elhunytat ma délután 3 órakor helyezik örök nyugalomra. Temetésén a nagyváradii középiskolák összes tanulói testületileg fognak megjelenni.

* **Jelenetek vadállatok ketreczében.** Két rémes jelenetről érkezik hír Pétervárról és Newcastleból, a melyek vadállatok ketreczében játszódtak le. A pétervári állatkertben egy Andrejew Ossip nevű tatár, a ki a vadállatok gondozásával volt megbízva, egy barna medvét tánczoltatott a ketreczben. A talpas szokott módon engedelmessékedett, de mikor Andrejew távozni akart, rárohant, leteperte és az egyik lábát vérfagyasztó módon összemarczangolta. Csak nehezen sikerült a szerencsétlen embert a medve karmaiból kimenteni. A lábat azonnal amputálták. — Newcastleben pedig egy oroszlaneketreczben, amelyben három him oroszlan volt együtt, összemarczangott. Az öregebb »Alfred« nevű oroszlan, a »Havlock« nevű fiatalabbat torkon harapta

és néhány perez alatt megölte. A harmadik nyugodtan nézte a rémjelenetet. Mikor a megölt állat hulláját kivették a ketreczből, a másik kettő nyugodtan lefeküdt, mintha misem történt volna.

* **Uj ügyvéd.** A budapesti ügyvédi kamara közhíré teszi, hogy Dr. Tetétleni Ármint mindkét jogtudorát az ügyvédek névsorába felvette. A nagy tehetségű fiatal ügyvédet városunkban is előnyösen ismerik.

* **A város közegészségügyi bizottsága** e hó 19-ikén tartotta évnegyedes ülését, a melynek mindössze két tárgya volt u. m. a tiszti főorvos jelentése a folyó év első negyedéről, a mit — tekintve, hogy a közegészségügy minden tekintetben kitűnő volt s így semmi különös intézkedés szüksége nem forgott fent — tudomásul vettek. Szabolcs vármegye leiratát, melyben a heveny fertőző betegségek szörványos és járványos jellege közötti különbségnek kellő praecizitással való szabályozása, valamint a hevenyfertőző betegségek szörványos eseteinek bejelentése, továbbá a roncsoló toroklob elleni védekezés tárgyában kiadott belügyminiszteri rendeletnek tekintve azok végrehajthatatlanságát — módosítása, s végül az ezen betegségek ellen fogantatba vehető védekezési eljárás végrehajtását gátló körülmények elhárítására kérte fel a belügyminisztert. — hasonló szellemű felirattal leendő pártolásra ajánlja. Az ülésen dr. Grósz Albert elnöklete alatt, dr. Hoványi Ferencz főorvos, Rimler Károly főkapitány, dr. Kutiák Ágoston, dr. Rednik József és dr. Berkovits Miklós ker. tiszti orvosok, dr. Korda Kálmán, Stark Gyula, Guttman József és Komlóssy József aljegyző voltak jelen.

* **Harminez ember tűzhalála.** Megrendítő szerencsétlenség történt Brest-Litovsk oroszországi községben. Mint egy pétervári távirat jelenti, a város erős szél mellett leégett. A virágozó községből csak néhány kőház maradt meg. A pusztító tűzvészben harmincz ember vesztette el életét.

* **Ifj. Örley Kálmán** a f. hó 25-én rendezendő diák-majális elnöke fölkéri a közönséget, hogy a kik ez ideig a majálisra meghívót nem kaptak és »erre igényt tarthatnak«, nála ezt minél előbb bejelenteni sziveskedjenek.

* **Az első prédikáció.** Tóth István megválasztott ev. ref. lelkész vasárnap tartotta új székhelyén: Gyantán az első prédikációt. Hívei az isteni tisztelet után nagy ovációban részesítették, ami mindenesetre amellet bizonyít, hogy teljesen megnyerte népének bizalmát és szeretetét.

* **A város színügyi bizottsága** ma d. u. 3 órakor a városháza tanácstermében ülést tart.

* **Ünnepelt plébános.** Gergely Ignác, tordai plébános helyébe, akit Gyulafehérvárra kanonoknak neveztek ki, Kovács Lajos felvinczi főesperes lépett. Az új papott, mint onnan írják, egész kocsisor kísérete be Torda városába s Jeney Károly pénzügyigazgató és Nersselfeld Miklós városi főjegyző üdvözlő beszédekkel intéztek hozzá.

* **Majalishól lesz a toronyóra.** Erdőgyarakon sohasem tudják, hányat ütött az óra, mert van ugyan templomuk is, tornyuk is, de eddig az órára nem jutott pénz. Most úgy segitenek a dolgon, hogy majalish rendeznek és a mulatság tiszta jövedelméből szerzik be a rég óhajtott toronyórát. Ha azonban deficit talál lenni, akkor újra nem fogják tudni az erdőgyarakiak, hogy tulajdonképpen... Kívánjuk nekik, hogy reményükken ne esalatkozzanak.

* **Temetés.** néhai Asztalos Sándor, nyugalmazott m. kir. honvéd százados temetése tegnap délián 3 órakor ment végbe az összes helyben állomásozó katonaság részvétele mellett. A temetési szertartást Sulyok István ev. ref. lelkész végezte, ki egy a háznál, mint a temetőben megható imát mondott. A koszorúk feliratai a következők voltak:

Felejtethetlen férjének; bánatos özvegye. — A legjobb testvér és sógornak; Nagy Károly és fia. — A legjobb bajtársnak, a m. kir. 4-ik honvéd ezred tisztikara. — Szeretett jó gazdájának; Pruha Francziska. — Azonkívül még számos koszorú felirat nélkül. — A díszes temetést Germán Károly »Kezgyelet« temetkezési intézete rendezte nagy pontossággal.

* **Jegyző választás.** Biharvármegye Szalárd nagyközségében május 14-én lett megtartva a jegyző-választás. A bizalom V e r e s s Sándor jákóhodosi jegyzőt érte; egyhangulag választották meg.

* **A „Sas“ alatti bolt ügye.** A belügyminiszter jóváhagyta a város közönségének azon határozatát, melyben a tanács által tartott árverés alapján a »Fekete Sas« szálloda alatti bolt helyiséget — melyet a László-malom birtékben — ifj. Kohn Sámuelnek adta ki. Természetesen a Kalenda János felebbezését egyuttal elutasította. Ezzel e sok retortán megfordult ügy véglegesen el van intézve.

* **Gyilkosság a kórházban.** Velenczéből írják: A mirandolai kórházban rémes gyilkosság történt. Aglumini ápoló neki rohant Anasthasia irtalmas nővérnek, a kit már évek óta gyűlölt és egy sebészeti késsel átvágta a nyakát úgy, hogy a szegény áldozat szörnyet halt. A betegek segítségért kiáltottak, kettő pedig, a ki rá vetette magát a gyilkosra, súlyos sérülést szenvedett. A gyilkost azonnal letartóztatták.

* **Sorsjegyet nyert.** A budapesti nagyhirű »Kosmos« müintézet tudvalevőleg a naptár irodalom terén nagyszerű ujtásokat létesített. A mellett, hogy rendkívül gazdag tartalmu naptárakban művészi kivitelű színes képeket közöl, minden egyes naptárhoz egy képtálcány van csatolva bárczával együtt. A bárczán a talány megfejtése beküldendő a »Kosmos«-hoz, mely aztán a megfejtők között nagyértékű jutalmakat összesen 7035 ajándékot oszt szét. Ez ajándékok egyik legbecesebbikét egy 1870-ik évi nyeresémi kölcsön sorsjegyet, melynek értéke 161 ft, a városunkban lakó Szablóczky Gusztáv m. kir. honvéd törzsörömszter kapta és a szerencsés nyertő a ki a naptárát Pauker Dániel könyvtárusnál vásárolta már kézhez is kapta a nagybecsű ajándékot.

* **Halálos esés.** Pintye Tógyer 14 éves fia, esarnóházai lakos, folyó hó 17-én oly szerencsétlenül esett le egy halmaz fáról, hogy azonnal meghalt. A megindított orvosrendőri vizsgálat kiderítette, hogy a halál a fejnek teljes összezuvasa közben jött létre.

* **Temetkezési egyesület Derecskén.** A belügyminiszter a derecskei II-ik temetkezési egyesület alapszabályait jóváhagyta és erről értesítette tegnap az alispáni hivatalt.

* **Elcsesélt kalap.** Vasárnap este 9 és 10 óra között a »Bazár«-ból valaki tévedésből elcsesélt egy fekete puha kalapot. Az illető ez uton kérétk fel az elcsesélt kalapnak a Bazárba való visszavételére — hol a sajátját átveheti.

* **Rendőri hírek.** Fialat tolvaj, Zsáka Lajos 19 éves suhancz, a szalárdi határban egy lóra ugrott és Nagyváradon Uri Imrének 21 forintért eladta. Kitünt, hogy lopta — ezért letartóztatták. — Szereti a borocskát. V. J. nagyváradii lakos pinczejéből. St... S. nevű alkalmazottja aprodonként 60 üveg bort eliszogott. Tegnap részeg fővel kifecegte s ezért hűvösre került. — Óráát lopott. B. Imre eszmadia segéd a kollégájától, de Grenó rendőr tizedes, tagadása daczára, rásütötte a lopást. A lopott órát is megtalálta nála.

* **APRÓ HIREK. A király szemleutja.** Bécsi távirat jelenti, hogy a király ma reggel a csapatok megsemlélésére a brucki táborba utazik és 22-én ismét visszatér Bécsbe. — **Egy híres sztenografus halála.** Augsburgból jelentik, hogy Craztmüller, az ottani benedekrendiek priorja és a Gabelsberger-féle gyorsírás ismert előharczosa, ott meghalt. — **Jégeső a vidéken.** Az elmúlt héten nagyobb károkat okozott a jégeső a vidéken. Temes-Rékáson, Kovácsházán és Orosházán a tavaszi vetések egy részét tönkretette.

Meghívás.

A színügyi bizottság tagjait tisztelettel felkérem, hogy f. hó 21-én d. u. 3 órakor a városháza tanácstermében tartandó színügyi bizottsági ülésre megjelenni sziveskedjenek.

Tárgy:

Elnöki előterjesztés a színház építése ügyében és az évad alatt netalán előforduló helyárák felemelésének engedélyezése tárgyában.

Kelt Nagyváradon, 1895. május hó 20-án.

Hoványi Géza,
színügyi bizotts. elnök.

Vidéki levelezés.

Székelyhid, május 19.

T. Szerkesztő Ur!

Indittatva érzem magamat — s meg vagyok arról győződve, hogy a székelyhidi rom. kath. egyház minden egyes hívőjének helyeslő véleményével találkozom — midőn a hitközség nevében — bár szerény szavakban — megemlékezem azon igazán nemes és nagylelkűségre valló tettekről, melyekkel a székelyhidi rom. kath. templom kegyura méltóságos gróf Stubenbergről József ur vallásos buzgalma és egyházunk iránt táplált meleg érdeklődésének úgy a múlt, mint jelen évben igen szép és gyakori tanujelét kegyeskedett nyilvánítani.

Ugyanis: múlt 1894. évben a régi toronyóra helyébe egy teljesen új és modern szerkezetű órát készíttetett 700 frton.

Ugyanakkor templomunkban az orgonát 150 frt költségen megjavíttatta.

Főuri bőkezűségének ez idén is éreztette egyházunkkal áldását. A hitközségnek ama óhajára: vajha a templom előtti szeglet — tér kerítéssel vétehető körül, — hogy ez által, különösen vásárok alkalmával — a szenthely méltóságát sértő tisztátalanságoktól meglegyen óva — méltóságos kegyurunk a hitközséget töprengéséből kiragadván, saját költségén igen szép kerítést állíttatott.

Tölgyfa oszlopokra vastag drót van többszörösen huzva, s így látni lehet az urad. kertész által szabályos rendben odaültetett s mindig általa gondozandó nagyszámu gesztenyefákat és a kerítés mellett három sorban több százra menő kis fenyűket.

Mindez idővel az amugy is szép fekvésű és szép kilátással bíró emelkedett helyet gyönyörűen fogja díszíteni, megteremtőjét pedig évek hosszú során át dicsérni.

A méltóságos gróf urnak ezen áldozatkészsége nem szorul az én csekélységem dícséretére, azért is nem bocsátkozom érdemeinek bővebb méltatásába.

Fogadja a méltóságos gróf ur e helyen is a hitközség leghálásabb köszönetének s ama őszinte óhajának kifejezését, miszerint az Isten Őt hazánk és egyházunk javára és a közjónak gyarapítására sokáig éltesse! S. J.

Sport.

Céllövészet. A polgári lövőházban f. hó 12-én és 19-én tartott lövészeteken kilövetett mély lövésekre 710 lövés. 220 feketében 475 körtel, a körzétáblán 90 jövés.

Szeged lőtt Mezey Mihály.

Négőseket lőttek Mezey Mihály tizet, ifj. Tóth Ferencz négyet, ifj. Rimler Károly hármat, Kuncz Gusztáv és Klein Béla egyet-egyet.

Díjakat nyertek: Mezey Mihály, ifj. Rimler Károly és ifj. Tóth Ferencz.

Vívóverseny Nagyváradon. Említettük vasárnapi számunkban, hogy Chappon Károly vívómester Nagyváradon vívóversenyt rendez, mely czélból szombat este értekezletet hívott össze vívótermében. Az értekezlet a következőkben állapodott meg:

A verseny e hó 31-én a »Fekete sas« nagytermében lesz megtartva. A verseny: vívómesterek mérkőzése és a Chappon iskola tagjainak versenye lesz. A versenyben résztvevők sorshuzás utján pá-

ronként állíttatnak fel és a versenyzők ezüst- és bronzérmeket nyernek.

A jury tagjaiul a rendezőség a következőket kéri föl: Beöthy László főispánt, Pokorny altábornagyot, Szunyogh Péter alispánt, Remiz ezredet, Des Echerolles Kruspér Sándor. Nagy Győző őrnagyot és Mezey Mihályt. Tagja lesz a jurynak Sztrakay Norbert vívó mester is.

A verseny intézőül a helyszínén Lovassy Andort és Vendelinszky főhadnagyot kéri fel.

Az orvosi tisztre: dr. Ftáter Imre körbázi főorvost.

A verseny este 7 órakor kezdődik s előbb az amatőrök, később a mesterek mérkőznek és pedig mind a négy vívómester külön-külön egymással előbb karddal, majd víttörrel (rapier) mérkőzik.

A verseny részletes programját és a résztvevők neveit a napokban teszük közzé.

E G Y L E T.

A biharm. és n.-váradai nőegylet közgyűlése.

Értesítés.

A biharmegyei és nagyváradai nőegylet összes tagjait tisztelettel értesítem, hogy a már hírlapilag meghirdetett folyó évi gyűlés, — 1895. évi május hó 26-án d. u. 3 órakor a fekete Sas fogadó nagy termében fog megtartatni.

Mely közgyűlésre az egyleti tagok pontos megjelenését kérem.

Nagyvárad, 1895. évi május hó 19-én.

Báró Gerliczy Félixné,
elnök.

A nagyváradai „Erzsébet bölcsőde egyesület” közgyűlése.

M e g h í v á s.

A nagyváradai »Erzsébet bölcsőde egyesület« 1895. évi május hó 23-ik napján délelőtt 11 órakor az egyesület Teleki-utcai intézetének helyiségében közgyűlést tart, melyre az egyesület tagjait tisztelettel meghívja

Nagyváradon, 1895. évi május hó 20-án

az alelnökség megbízásából:

Böszörményi Géza,
egyesületi titkár.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

A hét műsora a közbeeső ünnepek miatt következőkép változott:

Kedden: *Vadorzók.* Színmű.

Szerdán: *A szultán.* Operette.

Csütörtökön: d. u. *Rokkant huszár.* Népszínmű.

Csütörtökön: este *A pálinka.* Színmű.

Pénteken: *A lovoodi árva.* Szomorú j.

Szombaton: *Uff király.* Operette.

Vasárnap: d. u. *Egy bolond gondolat.* Vigjáték.

Vasárnap: este. *A töl leány.* Népszínmű.

Vasárnapi előadások.

Vasárnap délután Szigeti József jóízű énekes bohózatát »A csókon szerzett vőlegény«-t adták a színpadon.

A darab meglehetősen jó előadásban került színre s a telt ház publicuma folytonos derűtlenség közt hallgatta végig a bohózat jóízű mókáit.

Az esti előadás.

Ha a »Csikós« előadását maga a szerző Szigligeti Ede végignézte volna, — megtagadta volna — még azt is, hogy ő írta e darabot, oly rossz előadás volt a vasárnapi.

Panaszkodnak a kritikusok, hogy jelenleg nem irnak jó népszínművet s ezt annak tulajdonítják, hogy »letűnt a betyár világ romantikája.«

Másként van pedig a dolog. Irnak jó népszínművet, de nem értik meg s nem tudják előadni a színészek. Szigligeti e híres darabját, ha tegnap aoták volna először, a kritika biztosan ledorongolta volna, pedig tudjuk, hogy Szigligeti hírnevét ez alapította meg, de ha a da-

rab legjokk jeleneteit nem tudják kidomborítani, — ha rossz kezekben vannak a szerepek, az egész darab nemcsak hatását, de értékét is elveszti.

A vasárnap esti előadásnak ez volt a legnagyobb hibája, a szereplők legnagyobb része nem értette meg feladatát, s vontatott, erőltetett volt az előadás s csak Gál Gyulának és Hunyady Jóskának köszönhető, hogy a közönség azt ott nem hagyta.

Nagy hiba az igazgatóságtól, hogy Márton csikós szerepét Bácsnak adta. Hiszen e szerepet nem egyhanguan ledarálni, — hanem igazi magyaros beszéd modorral olykor-olykor humorral kell előadni.

Általában mi nem a fortélyos öreg csikóst, hanem egy öreg csikósborbe bujtatott mult századi döllyfös bárót láttunk. Bács személyében. Elismerjük, hogy jó színész, de nem ily szerepekre való, s egyedül csak maszkja alakja s megjelenése keltett hatást.

Ha az igazgatóság még egyszer a darabot előadhatja, jóindulatulag figyelmeztetjük, hogy Márton csikós szerepét Gálnak adja. Bálint öreg gazda szerepét pedig Bácsnak, ebben talán jobban megállja a helyét.

Hunyady (Andris) érzéssel játszott s bár hangja mindvégig fátyolozott volt, mindazon által az előforduló magyar dalokat érzéssel énekelte.

Gál Gyula igazi művészettel s a legapróbb részletéig gondosan betanulva adta Bálintot.

R. Réthy Laura magát a szerepet elég jól megjátszotta, de éneke kifogás alá esik.

Tompa Kálmán és Déri Béla szerepeikbe életet öntöttek.

Rónaszéky Gusztáv kis szerepét élénkül játszotta meg, hasonlóképen Főriss Pista és Tolnayné is.

A három részeg asszony, különösen Szabó Lászlóné pompásul játszott; s a többi szereplőről s különösen pedig a karról? — Jobb semmit sem szólni.

Még megegyezünk, hogy a színlapon jelzett két cigányt nem láttuk sehol sem.

III. Richard.

Május 20.

Elég szép számu közönség, melyben a Schakespeare entusiasták csoportját idősb gimnazisták és fiatalabb jogászok képviselték, gyűlt össze, hogy végig nézze Schakespeare azon darabjainak egyikét, a melynek alakja ősbárbar mivoltunkban oly idegenek, de érdeklők visszataszítók, de mégis lekötik figyelmünket, mert az ember-állatnak az a felfogása nyilatkozik bennök, a mely az emberi lélek legősibb leghatalmasabb, legdurvább rugóit mutatja be nekünk; elmekórovetosok is így fogják föl az emberi természetet és nem szükséges arra utalnunk, hogy a tulzott naturalista irány e felfogással minő rokonságban áll és azt hisszük, hogy így állítva oda e tényeket, megtaláltuk a kulcsot ahhoz a kétségtelenül érdemes tüneményhez, hogy leszámítva a Shakespeare nevet, amelynek magának is nagy része van a vonzerőben csak a historiai drámák amelyek nem egyebek, mint az ősbárbar brutalitásának, aljaságának feltűntetése; ma is oly nagy számu érdeklődőt tudnak maguk részére hódítani. A tegnapi esti előadás voltaképp nem jelentett egyebet, mint teljes egészében Gálnak egyetlen nagy sikerét. Gál úgy egy fogja föl III. Richárdot mint a hogy azt komoly tanulmányozás után, amely egész alakítására ráütötte bélyegét másképp nem is lehet. Neki III. Richárd egy valóságos bárbar, a kinek egyetlen egy eszme tölti be egész lelki életét: uralkodni! Uralkodni minden áron, minden eszközzel. S az elvete-mültség e valóban schakespearei fokát a legutolsó minutáig kidolgozva oly mesteri játékkal adta elő, hogy III. Richard pusztán az ő alakítása következtében egy saisonban többször fog mehetni. Legkitűnőbb jelenete kétségkívül az utolsó előtti képen volt, amelyben a borzadást, az önvádat, az önmagától való undort, az örülési rohamot a hanghordozás, a taglejtések, az arc kifejezésnek azon hajszálnyi egybehangzásával játszotta, a melyben nem fölösleges semmi, nem vész el egy porcikányi sem és a mely az ő sikerének titkát képezi.

A többi szereplőkkel bár általában eléggé igyekeztek kitűnő társuknak méltó partnerei lenni, már a darab mivoltánál fogva is keveset szólhatunk. A férfiak közül egyedül Balassát emeljük ki, a ki nagyobb szerencsével a dictóban, mint a mimikában adta az intrikust.

A mi a női szerepeket illeti, a melyre a szövegben nem, de a szinpad feldolgozásban nem eléggé jelentővel dícsérőleg kell megemlékeznünk Rónaszékiné Margia királynőjéről, Tóvölgyi k. a. Erzsébet királynőjéről és Bácsné York hercegnőjéről. A tragédia megértéséhez a kellő hangulat nagyban előmozdította. Volkmanaz komor zenéje, amely az esztetikai nyenczeknek alkalmat nyújtott a zene kísérettel ellátott tragédia élvezésére.

A mai előadás.

A ma szinre kerülő Vadorzók egyike a legjobb német vigátékoknak. Nagyváradon már rég nem adták. A főbb szerepeket Rónaszékiné Angyal, Novák, Benedek, Szendrei, Tompa, Gál, Főriss és Rónaszéky fogják játszani.

A színházi bérlők figyelmébe.

Az első kisbérlet a mai előadással lejár, a második kis bérletre, mely holnap kezdődik és a melyben több érdekes újdonság kerül szinre, felhívjuk a t. közönség figyelmét. Bérelni lehet egész nap a színházi pénztárnál.

Opera előadás Nagy-Szalontán. Monory Sándor a nagyszalontaiak szinigazgatója, most legújabb opera előadásokkal lép meg a közönséget. Legutóbb »A paraszti becsület« című operát adták elő. A közönség, félvén a megerőltetéstől, el sem ment a színházba s így igen csekély érdeklődés mellett adták elő a híres operát. — Az igazat megvalva, nem is való Nagyszalontára egy jó szintársulat.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

(Folytatás.)

Szünet után

Bánffy Dezső br. miniszterelnök: T. ház! Rövid lesznek. (Zaj. Halljuk! Halljuk!) mert Helfi Ignác és Ugron Gábor képviselő urak interpellációjára, melyet Agliardi pápai nunczius magyarországi útjára vonatkozó kérdés következtében felmerült ellentétek tárgyában intéztek hozzám, ma már felelnem szinte feleslegessé vált. (Ugy van! Ugy van! jobbfelől. Derűtség a bal- és szélsőbaloldalon.) Különösen most már a mai ülés elején lefolyt eszmecsere után.

Az időközben felmerült események bővebb magyarázatot nem is igényelnek és teljesen igazolják azt, hogy e kérdésben a magyar kormány tekintélyében sérelmet nem szenvedett. (Élénk helyeslés és taps a jobboldalon. Mozgás a bal- és szélsőbaloldalon.) Minden további rész-

letezés nélkül kérem tehát ezen válaszmattudomásul venni. (Zajos helyeslés és taps a jobboldalon. Mozgás és élénk derűtség balfelől.)

A ház többsége a miniszterelnök választát tudomásul vette.

Ülés vége 1 és fél óraker.

Királyi kihallgatás.

Budapest, május 20. (Saját tud. távirata.) A mai általános kihallgatások alkalmával ő Felcsége Bécsben fogadta Kálnoky grófot és a lemondott polgármestert, dr. Grüblt. — Ugy szintén kihallgatásban részesült Szabó János szamosújvári gör. kath. püspök is, ki megelőzőleg a titkos tanácsosi esküt tette le.

Bánffy válasza.

Budapest, május 20. (Saját tud. távirata.) Bécsből telefonálják, hogy Bánffy miniszterelnöknek a képviselőházban tett eme kijelentését: »*hogy a magyar kormány véleménye — a külügyminiszter kinevezésénél — illetékes helyen figyelembe vétele* és *hogy a magyar kormány befolyással volt a külügyminiszter kinevezésére*« — politikai körökben igen komikusnak találják: mert az új külügyminiszternek magyar-barátságáról senki sincs meggyőződve.

A 2. nyitrai választás.

Budapest, május 20. (Saját tud. távirata.) Ma fizették be a képviselőház pénztárába a 2000 forintot, mely összeg a 2-ik nyitrai választás ellen holnap beadandó kérvényhez — a törvény értelmében — a biztosíték gyanánt leteendő.

Bánffy demontálva.

Budapest, május 20. (Saját tud. távirata.) A félévitalos Bud. Tud. kijelenti, hogy az utóbbi időben forgalomba jött legenda Bánffy bárónak a külügyminiszteriummal az 1867-ik évi XII-ik t. cz. 8. §-a ügyében folytatott tárgyalásairól teljesen légből van kapva. Ilyen tárgyalásokra szükség nem volt, mert egy Andrassy és Kálnoky, valamint Tisza és Wekerle ismerték és mindenkor teljesítették a nevezett törvényből eredő köteleességüket.

Ferdinánd Párisban.

Budapest, május 20. (Saját tud. távirata.) Párisból távirják, hogy Ferdinánd bolgár fejedelem tegnap inkognitóban odaérkezett és meglátogatta Aumale herceget, kinek vendégszeretét Klementina koburgi hercegnő is igénybe veszi.

Agliardi utódja.

Budapest, május 20. (Saját tud. távirata.) A kombinációk liberális körökben Agliardi nunczius utódjának kérdésére már megindultak. A »N. W. Tagblatt« jelentése szerint Msgr. Franca Nava, brüsseli apostoli nunczius volna kiszemelve Agliardi visszahivatása esetén bécsi nuncziusnak.

Közgazdaság.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. május 20-án.

Magyar aranyjáradék 4 ^o / _o	— — — — —	123.—
Magyar koronajáradék	— — — — —	99.—
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 ¹ / ₂ ^o / _o	— — — — —	126.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 ¹ / ₂ ^o / _o	— — — — —	103.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	— — — — —	125.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4 ^o / _o	— — — — —	98.50
Italmérsi jog megváltási kötvény	— — — — —	101.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	— — — — —	98.25
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	— — — — —	159.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	— — — — —	149.—
Oszták járadék papírban	— — — — —	101.25
Oszták járadék ezüstben	— — — — —	101.25
Oszták járadék aranyban	— — — — —	123.—
Oszták korona járadék	— — — — —	101.50
1860. osztr. államsorsjegyek	— — — — —	157.—
Oszták-magyar bankrészvény	— — — — —	1079.—
Magyar hitelbank részvény	— — — — —	463.75
Oszták hitelintézet részvény	— — — — —	90.—
Oszták-magyar államvasuti részvény	— — — — —	402.50
20 frankos arany (Napoleond'or)	— — — — —	965.—
Német birodalmi márka	— — — — —	59.55
London vista	— — — — —	122.55
Paris vista	— — — — —	48.40
20 márkás arany	— — — — —	11.91

SZINKÖR NAGYVÁRADON.

Nagy bérlés 19-ik szám.

I. Kis bérlés 19-ik szám.

Páris.

Páris.

Kedden, 1895. május hó 21-én

A VADORZÓK.

Vigjáték 4 felvonásban. Irták: Wittmann H. és Herzl T. Fordította: Tolnay.

S Z E M É L Y E K :

Müller Julia	— — — — —	Rónaszékiné
Emmi, leánya	— — — — —	Novák Irén
Lengsfeld Clarisse	— — — — —	Angyal Ilka
Sorau Fülöp	— — — — —	Benedek Gyula
Thürmer Max	— — — — —	Tompa Kálmán
Knöpke Lebrecht	— — — — —	Főriss Pista
Schadenbek Gottlieb	— — — — —	Szendrei Mihály
Baown	— — — — —	Gál Gyula
Pauman báró	— — — — —	Rónaszéki Guszt.

Történet: Ostendében, egy szállodában. Idő: jelenkor.

Kezdeté fél 8 óraker.

Holnap szerdán, május hó 22-en, bérletfolyamban:

A szultán,

Véró György nagy operetteje.

NYILTTÉR.

Kérelem!

A Walsér Ferencz-féle részvénytársaság tisztelt ügyfeleit felkérem, hogy vízvezetéki számlájuk kifizetését a Biharmegyei kereskedelmi banknál méltóztatásuk eszközölni, mely a fizetéseket magán a számlán fogja nyugtázni.

Nagyvárad, 1895. május hó 19-én.

Teljes tisztelettel

(160)

Dr. Radó Ignác.

Kiadó lakás

augusztus 1-re.

Nagy-Teleky-utca

331. sz. házban

(a Biharmegyei keresk. éz iparbank mellett)

két szobából álló udvari lakás kiadó.

Ertekezhetni ugyanott.

CZÉGVÁLTOZÁS!

Van szerencsém a t. cz. közönség b. tudomására hozni, hogy a helybeli piaczon (Bémer-tér, Karaguj-ház)

AJTAY GYULA és TÁRSA

czég alatt fennálló rövidtáru-, női- és férfi-divatüzletből BERGER ADOLF tagtárs ur kilépvén, azt

AJTAY GYULA

czég alatt, saját saamlámra és terhemre, tovább folytatni fogom. A midőn a társ-czég iránti pártfogásáért a t. cz. közönségnek köszönetemet fejezem ki, kérem azt az új czég iránt tovább is fentartani.

Czégemet a n. é. közönség b. pártfogásába ajánlva, vagyok

kiváló tisztelettel

AJTAY GYULA.

